

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na
teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-05-88/2-PT
Datum: 10. februar 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Christoph Flügge, predsjedavajući
sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua
sudija Prisca Matimba Nyambe

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. februara 2010.

TUŽILAC

protiv

ZDRAVKA TOLIMIRA

JAVNO

**ODLUKA PO PRELIMINARNOM ZAHTJEVU OPTUŽENOG U SKLADU S
PRAVILOM 72 (A) (ii)**

Tužilaštvo:
g. Peter McCloskey

Optuženi:
Zdravko Tolimir

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud); rješava po "Preliminarnom zahtjevu u skladu s pravilom 72 (A) (ii), koji je podnjet 6. januara 2010. godine, a uvršten u spis na engleskom 12. januara 2010. godine (dalje u tekstu: Preliminarni zahtjev) i ovim donosi svoju odluku.

I. PROCEDURALNI KONTEKST

1. Na dan 4. novembra 2009. godine, tužilaštvo je podnijelo "Zahtjev tužilaštva za izmjenu Druge izmijenjene optužnice s Dodacima A-D" (dalje u tekstu: Zahtjev za izmjenu). Kao odgovor, Zdravko Tolimir, optuženi koji se sam zastupa (dalje u tekstu: optuženi), podnio je "Odgovor na Zahtjev tužilaštva za izmjenu Druge izmijenjene optužnice", koji je podnjet na engleskom jeziku 2. decembra 2010. godine (dalje u tekstu: Odgovor na Zahtjev za izmjenu). Na dan 9. decembra 2009. godine, Pretresno vijeće je donijelo "Odluku s obrazloženjem koje će uslijediti u vezi sa Zahtjevom tužilaštva za izmjenu Druge izmijenjene optužnice" (dalje u tekstu: Odluka po Zahtjevu za izmjenu), kojom je odobren Zahtjev za izmjenu i kojom se nalaže da Treća izmijenjena optužnica (dalje u tekstu: Optužnica) bude operativna optužnica. Odluka je 16. decembra 2009. godine propraćena "Pismenim obrazloženjem za Odluku po Zahtjevu tužilaštva za izmjenu Druge izmijenjene optužnice" (dalje u tekstu: Pismeno obrazloženje). Na dan 6. januara 2010. godine, optuženi je podnio Preliminarni zahtjev, na koji je tužilaštvo odgovorilo 26. januara 2010. godine svojim "Odgovorom tužilaštva na Preliminarni zahtjev optuženog Tolimira u skladu s pravilom 72 (A) (ii)" (dalje u tekstu: Odgovor).

II. ARGUMENTACIJA STRANA

A. Preliminarni zahtjev

2. U Preliminarnom zahtjevu, optuženi tvrdi da je paragraf 23.1 Optužnice formalno manjkav.¹ Paragraf 23.1 koji nosi naslov "Predvidljiva ciljana ubistva vodećih osoba među Muslimanima" kaže:

Dana 27. jula 1995., ili približno tog datuma, pripadnici VRS-a zarobili su Mehmeda Hajrića, Amira Imamovića i Avdu Palića, trojicu vodećih ljudi među Muslimanima iz Žepe, zatočili ih i zatim pogubili

¹ Preliminarni zahtjev, par. 8-19.

i pokopali njihova tijela u masovnoj grobnici u Vragolovima, opština Rogatica. Ta ciljana ubistva predstavljala su prirodnu i predvidljivu posljedicu udruženog zločinačkog poduhvata u cilju prisilnog premještanja muslimanskog stanovništva Srebrenice i Žepe.

Kao prvo, optuženi tvrdi da formulacija navoda sadržanog u paragrafu 23.1 ne proizilazi iz prpratnog materijala priloženog Zahtjevu za izmjenu.² Drugo, on tvrdi da Optužnica nije u skladu sa Pretpretresnim podneskom pošto je novi paragraf 23.1 formulisan "sasvim drugačije" od onoga što bi proizašlo iz navoda u Pretpretresnom podnesku.³ Treće, optuženi tvrdi da paragraf 23.1 u kontekstu tačaka Optužnice ne sadrži nijedan element koji povezuje optuženog s navodnim ubistvima i da je paragraf 23.1 neodređen i omogućava tužilaštvu da svoje izvođenje dokaza uobličava na ishodu samog izvođenja dokaza, što može dovesti do toga da tužilaštvo ponovo tokom suđenja izmjeni Optužnicu.⁴ Konačno, prema optuženom, prpratni materijal ne potkrepljuje zaključak da su smrti trojice lidera bosanskih Muslimana iz Žepe rezultat ubistava, da su ta navodna ubistva bila ciljana ili da su bila prirodna i predvidljiva posljedica navodnog Udruženog zločinačkog poduhvata.⁵ Optuženi takođe tvrdi da nema činjeničnih tvrdnji u optužnici koje bi mogle da vode zaključku da su ubistva bila prirodna i predvidljiva posljedica navodnog Udruženog zločinačkog poduhvata.⁶

3. Kako bi se uklonile manjkavosti, optuženi tvrdi da navodi treba da sadrže osnove za tvrdnju da su trojica bosanskih Muslimana lišeni života protivzakonito⁷ i da su navodne činjenice na kojima tužilaštvo zasniva svoje zaključke da su navodna ubistva bila ciljana u stvari prirodna i predvidiva posljedica prisilnog premeštanja stanovništva Žepe i da su ona bila predvidiva za optuženog.⁸

4. Optuženi tvrdi da paragraf 23.1 Optužnice, bilo da se gleda izolovano ili u kontekstu Optužnice, navodi optuženog na zaključak da tužilaštvo nije iznijelo svoje navode sa dovoljno detalja kako bi ga jasno informisalo o njima, tako da bi on mogao da pripremi svoju odbranu.⁹ Optuženi stoga traži da Pretresno vijeće naloži tužilaštvu da otkloni manjkavosti optužnice.¹⁰

² *Ibid.* par. 8.

³ *Ibid.* par. 9.

⁴ *Ibid.* par. 10.

⁵ *Ibid.* par. 11.

⁶ *Ibid.* par. 11.

⁷ *Ibid.* par. 12-13.

⁸ *Ibid.* par. 14.

⁹ *Ibid.* par. 17.

¹⁰ *Ibid.* par. 19.

5. Optuženi takođe traži da Pretresno vijeće naloži tužilaštvu da izmijeni Pretpretresni podnesak kako bi se otklonile neusklađenosti koje navodno proizilaze između Optužnice i Pretpretresnog podneska kao posljedica izmjena brojeva i sadržaja u Optužnici.¹¹

B. Odgovor

6. U svom odgovoru, tužilaštvo tvrdi da optuženi nije utvrdio nikakvu osnovu za pravno sredstvo koje traži u vezi sa navodnim manjkavostima u formi optužnice.¹² Prema tužilaštvu, Optužnica uzeta kao cjelina iznosi dovoljno činjenica na kojima se zasniva novi navod iznijet u paragrafu 23.1 i dovoljno je detaljna da omogući optuženom da pripremi odbranu.¹³ Tužilaštvo takođe tvrdi da Optužnica, nadopunjena povezanim propratnim materijalima, Pretpretresnim podneskom, Zahtjevom za izmjenu i Rezimeima izjava svjedoka tužilaštva na osnovu pravila 65ter¹⁴ u obilnoj mjeri informiraju optuženog o materijalnim činjenicama navedenim u paragrafu 23.1.¹⁵

7. U vezi sa predvidivošću ubistava kako je navedeno u paragrafu 23.1, tužilaštvo tvrdi da Optužnica i propratni materijali jasno ukazuju na to da je, u kontekstu operacije u Srebrenici koja se odvila neposredno prije operacije u Žepi i tokom koje je na hiljade bosanskih Muslimana zarobljeno i ubijeno, postojala realna mogućnost da vode bosanskih Muslimana iz Žepe stradaju.¹⁶ Prema tužilaštvu, ti materijali u dovoljnoj mjeri pokazuju da je optuženi znao da je VRS pritvorio i zarobio trojicu lidera bosanskih Muslimana ubrzo nakon što je ubijeno na hiljade drugih bosanskih Muslimana koje je VRS zarobio i time "iznose materijalne činjenice nužne kako bi se navelo da su ubistva trojice lidera bosanskih Muslimana bila prirodna i predvidiva posljedica UZP-a prisilnog premještanja".¹⁷

8. Kao odgovor na zahtjev optuženog za izmjenu Pretpretresnog podneska, tužilaštvo tvrdi da ne postoji obaveza za takvo nešto nakon izmjene neke optužnice.¹⁸ Tužilaštvo takođe tvrdi da Optužnica i povezani materijali dovoljno objašnjavaju činjenice koje potkrepljuju navode

¹¹ *Ibid.* par. 20,21.

¹² *Odgovor*, par. 2.

¹³ *Ibid.* par. 11.

¹⁴ V. Obavještenje tužilaštva o podnošenju spiska svjedoka na osnovu pravila 65ter, Spisak rezimea izjava svjedoka i dokaznih predmeta, 15. oktobar 2008. godine, Povjerljivi dodatak B.

¹⁵ *Odgovor*, par. 14.

¹⁶ *Ibid.* par. 15.

¹⁷ *Ibid.* par. 18.

¹⁸ *Ibid.* par. par. 2, 19.

protiv optuženog, tako da je optuženi na odgovarajući način upoznat s predmetom protiv njega bez izmjene Pretpretnog podneska.¹⁹

9. Tužilaštvo stoga traži da se Preliminarni zahtjev odbaci u svim aspektima.²⁰

III. MJERODAVNO PRAVO

10. Član 18(4) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) i pravilo 47(C) Pravidnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđaju da optužnica sadrži sažet prikaz činjenica i krivično djelo ili djela za koja se optuženi tereti prema Statutu. Odredbe se trebaju tumačiti zajedno sa pravima optuženog iznijetim u članu 21(2) i posebno članu 21(4)(a) i (b) Statuta, koji daju pravo optuženom da bude pravovremeno i detaljno obaviješten, na jeziku koji razumije, o prirodi i razlozima optužbi protiv njega i da ima odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane. Te odredbe znače obavezu od strane tužilaštva da argumentuje materijalne činjenice na kojima se zasnivaju navodi uz dovoljno detalja da optuženom budu jasne optužbe protiv njega tako da može pripremiti svoju odbranu.²¹

11. Materijalna zasnovanost konkretne činjenice zavisi od prirode predmeta tužilaštva i navodnog krivičnog ponašanja za koje se optuženi tereti. Materijalna zasnovanost činjenica kao što su identitet žrtava, vrijeme i mjesto navodnih događaja u optužnici, i opis tih događaja zavisi od bliskosti optuženog tim događajima te stoga, individualna odgovornost za koju se optuženi tereti. U sudskoj praksi Međunarodnog suda utvrđeno je da su precizni detalji koje treba argumentovati kao materijalne činjenice djela samog optuženog, a ne djela lica za čija djela je on navodno bio odgovoran.²² Pored toga, tamo gdje razmjere zločina čine nepraktičnim zahtijevati visok stepen konkretnosti u vezi, na primjer, s identitetom žrtava, tužilaštvo ne treba da identifikuje svaku žrtvu u optužnici kako bi ispunilo svoju obavezu konkretizovanja materijalnih činjenica predmeta.²³

¹⁹ *Ibid.* par. 19.

²⁰ *Ibid.* par. 20.

²¹ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, "Presuda", 29. juli 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 209 (gdje se citira predmeti *Tužilac protiv Kupreškića, Kupreškića, Kupreškića, Josipovića i Šantića*, predmet br. IT-95-16-A, "Presuda", 23. oktobar 2001. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*), par. 88).

²² Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, *supra*, napomena 21, par. 210.

²³ Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, *supra* napomena 21, par. 89-90.

IV. DISKUSIJA

A. Forma optužnice

12. Obje strane detaljno iznose svoj stav o tome da li dokazi potkrepljuju ili ne navode iz paragrafa 23.1 Optužnice. Konkretno, raspravlja se o tome da li dokazi potkrepljuju tvrdnje tužilaštva da su smrti trojice lidera bosanskih Muslimana posljedica ubistava, da su ubistva bila nezakonita i ciljana, da su bila prirodna i predvidiva posljedica Udruženog zločinačkog poduhvata da se prisilno ukloni muslimansko stanovništvo iz Srebrenice i Žepe i da je optuženi povezan s tim ubistvima. Međutim, Pretresno vijeće napominje da je prethodno razmotrilo dokaze u kontekstu Odluke po Zahtjevu za izmjenu i utvrdilo je da je dovoljno utvrditi *prima facie* predmet u skladu s članom 19(1) Statuta i pravila 50(A)(ii).²⁴ Dalje tvrdnje u vezi s jačinom dokaza treba da budu pokrenute tokom samog suđenja.²⁵ Ovaj zaključak Pretresnog vijeća odnosi se na sve tačke koje strane pokreću u Preliminarnom zahtjevu i Odgovoru vezi s pitanjima dokaza.

13. Optuženi takođe tvrdi da je formulacija navodne činjenične osnove paragrafa 23.1 uopštena i ostavlja prostor tužilaštvu da uobličava svoj predmet na rezultatu izvođenja dokaza. U Drugostepenoj presudi u predmetu *Kupreškić* Žalbena vijeće je zaključilo da "pitanje da li je stepen konkretnosti navoda u optužnici dovoljan zavisi od toga da li su činjenice pravno relevantne za teze tužioca u optužnici navedene sa dovoljno pojedinosti da optuženi bude jasno obaviješten o optužbama protiv njega tako da može pripremiti svoju odbranu".²⁶ Pretresno vijeće smatra da paragraf 23.1 adekvatno iznosi sve materijalne činjenice vezane za Predvidivo i ciljano ubistvo muslimanskih lidera, uključujući identitet žrtava i procjenu vremena i mjesta navodnih događaja i vrstu odgovornosti za koju se tereti optuženi. Pretresno vijeće smatra da je predvidivost navodnih ubistava adekvatno argumentovana kada se uzme u obzir kontekst Optužnice kao cjeline. Stoga, Pretresno vijeće smatra da je paragraf 23.1 dovoljno detaljno argumentovan kako bi informirao optuženog o tome za šta se tereti, kako bi on mogao da pripremi svoju odbranu.

²⁴ Pismeno obrazloženje, par. 31.

²⁵ V. Pismeno obrazloženje, par. 31.

²⁶ *Tužilac protiv Zorana Kupreškića i drugih*, IT-95-16-A, "Drugostepena presuda", 23. oktobar 2001. godine, par. 88.

14. Pretresno vijeće zaključuje da Optužnica ne sadrži formalne manjkavosti i da je nije potrebno mijenjati.

B. Izmjena Pretpretresnog podneska tužilaštva

15. Uslovi za pretpretresni podnesak iznijeti su u pravilu 65ter(E)(i), koji kaže da konačna verzija pretpretresnog podneska za svaku tačku optužnice između ostalog sadrži sažetak dokaza koje optužba namjerava izvesti u vezi sa počinjenjem krivičnog djela za koje se optuženi tereti i oblik odgovornosti kome podliježe.

16. U ovom predmetu jasno je koje dokaze tužilaštvo namjerava da izvede vezano za nove navode dodate u optužnici nakon Odluke po Zahtjevu za izmjenu jer je tužilaštvo priložilo te dokaze svom Zahtjevu za izmjenu.²⁷ Međutim, ni Pretpretresni podnesak ni Zahtjev za izmjenu ne sadrže rezime dokaza koje tužilaštvo namjerava da iznese u vezi sa ubistvima u Bišini.²⁸ Pretpretresni podnesak ne sadrži rezime dokaza u vezi sa ubistvima u Žepi, već se to nalazi u odjeljku pod nazivom "Ubijanja za koja se optuženi ne tereti: ubistvo vođa bosanskih Muslimana iz Žepe" i ne obuhvata nedavno primljene dokaze vezane za posmrtnu ostatke Avde Palića koje tužilaštvo podnosi u Zahtjevu za izmjenu.²⁹

17. Nema izričite obaveze, bilo na osnovu Statuta ili Pravilnika, da se pretpretresni podnesak izmijeni nakon izmjene optužnice. Međutim, to ne znači da Pretresno vijeće nema diskreciono pravo da naloži izmjenu pretpretresnog podneska ukoliko smatra da je to u interesu pravde, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog predmeta ili ukoliko utvrdi da pretpretresni podnesak ne ispunjava odredbe člana 65ter(E)(i).³⁰

18. Pretpretresno vijeće je mišljenja da pošto se optuženi zastupa sam, Optužnica i Pretpretresni podnesak bi u potpunosti i adekvatno trebali da iznesu dovoljno detaljno tezu tužilaštva, kao što je to predviđeno Pravilnikom, kako bi se optuženom omogućilo da pripremi svoju odbranu. Pomoć koju bi izmjena Pretpretresnog podneska mogla da pruži optuženom preteže nad relativno manjim opterećenjem za tužilaštvo prilikom takve izmjene.

²⁷ Zahtjev za izmjenu, Dodatak D, uporedi. *Ibid.* par. 45, 50 (fusnote 27, 28, 34 i 35).

²⁸ Optužnica, par. 21.15.2.

²⁹ Pretpretresni podnesak, par. 199-201; Zahtjev za izmjenu, par. 51.

³⁰ V. na primjer "Usmena odluka" u *Tužilac protiv Stanišića*, predmet br. IT-04-79-PT, Statusna konferencija, 18. januar 2007. godine, T.71-74.

Pretno vijeće stoga smatra da je iz tog razloga potrebno izmijeniti Pretno podnesak kako bi on odrazio izmjenjene Optužnice koje su odobrene Odlukom po Zahtjevu za izmjenu.

V. DISPOZITIV

19. Iz gorenavedenih razloga, u skladu s pravilom 54, 65ter(E) i 72, Pretno vijeće ovim **DJELIMIČNO ODOBRAVA** Preliminarni zahtjev **ODLUČUJE** kako slijedi:

- (a) Tužilaštvo će najkasnije do četvrtka, 16. februara 2010. godine podnijeti izmijenjenu verziju Pretnog podneska koji je u skladu s Optužnicom; i
- (b) Preliminarni zahtjev se odbacuje u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/
Christoph Flügge,
predsjedavajući sudija

Dana 10. februara 2010.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]